ৰ । এতেকে হেনক শাস্ত্ৰগ্ৰন্থ খণ্ডলোঁহো ॥ গুৰুমুখে শাস্ত্ৰ পাঠ আমি নপঢ়িলো । জগন্নাথ স্মৃতি অমা গাবেৰ
ৰড়িলো ॥ ১৭ ॥ কৃষ্ণৰ কৰুণা তাৰ পৰম সজ্জন । কৰিলো নাম লৈ মোৰ চৰণ সেৱন ॥ দেখিলো যেহেন ক্ৰমব
ত জন বল পাৰে । ভাগৱত ৰস পাতৰ মোৰ বিধি মাত্ৰ আছে ॥ ১৮ ॥ পৰম মঙ্গল হই তাহাৰ হৰি ভক্তি ৰস । আ
দুৰ্বাৰি বেগে মোৰ চিত্ত লাগে অল্প ॥ ছাড়ি গতি কৃষ্ণৰ আছে সমুনম্বি । বৈষ্ণৱ সৃষ্টি স্থিতি অৰ্থে ৰাখিলো হৃদয়ে ধৰি ॥ ১৯ ॥
জিতো কণ্ঠে পিয়ে বল পৰম সুজন । কৰে মোক গান তাৰ পৰম মঙ্গল ॥ থকে মাত্ৰ বল আমি লিখিবাক
ত । শ্ৰীশুক নাম আৰু বক্তাৰ যত্ন সনাতন ॥ ২০ ॥ জিতো সুন্দৰ লোক আমাক বিনাশে মহৱস্থা । ডাবৰিত
নাথিবেক হৈতো কোন কথা ॥ জানি ভক্তি বৰ বলী ঘৰিলা মহা গুণ স্তুতি । কৰিলো ক্ৰমে গ্ৰন্থ ৰাও মহা জনক
স্তুতি ॥ ২১ ॥ গ্ৰন্থ নত প্ৰেমতু মজা হৰ কৃষ্ণ পাৰে । পূৰ্বে মহাজন মোৰ শক্তি হৈজিবা তাকে ॥ ভাগৱত
আছে হেন বুলি বা বচন । তাহাৰ কৃষ্ণ জল কিবা প্ৰয়োজন ॥ ২২ ॥ ইহাৰ বক্তা তৰ মাত্ৰ যাৰে মুনি লোক
পৰম নিবিম হৈক মহা অক্ত অত লোক ॥ লাগি বন্ধালা নাম বঢ়ক কথা মুনি তাৰ । এত কথা মুনি তন কতি আছে তাৰ ॥
২৩ ॥ নাহিকে আলা নাম জাৰ গুণ মুনি বাক । লাগে তাৰ বৰ যতে গ্ৰন্থ স্তুতি বুলিবাক ॥ নপাই ৰয় জৰ ভাগ
শুত ৰাম নিব । মোৰ হৈতো আজ্ঞা উত্ত হাস প্ৰশংসা হৈব ॥ ২৪ ॥ কৰিলো মিগ্ৰহ মহা হৈতা কেলে ক্ষমা কৰি । ।

জালেমে জানিবা মুখ শুক্ৰৰ কাৰণ । মূৰ্খ মত্তে গুন তেজেদিলে তৰ জ্ঞান ॥ এতকে মেৰি বিশ্বাস তেল তৰ কতৰ হৈয়
ভুঁ পাথিবি বিনি শৰ্ত জল তোমাৰ বিমিশ্ৰ ॥ ৩৩ ॥ পৰম সত্য জাণাৰ আৰু কথা ৰোপমান । জত কম সুৰু মহাজ্ঞানি তত প্ৰধান ॥
ধৰন্ত উক তি বা কহে বৰ ঠবলে । জেত তিন নিমল আনন্দ দিলে মনে ॥ ৩৪ ॥ পিহ কুত পুতি লোক পালে নিৰন্তৰ
গ্ৰাসগ্ৰন্থ লিখি অজান কৰিলে বিধি কৰে ॥ বিস্তৰ আৰাকে তজি পাই আন্ন পান্ন । জানি মোৰ কৃপ তজে মত অনুমতে
॥ তজ শা মত্ত ভক্তি স্বৰূপ তাৰ কত উক্ত । আন তে আনন্দ কনিষ্ঠা নক বন্ত ॥ মুহূৰ্ত বিশ্ৰামে নিতে
জিত আমন্ত । পৰম মঙ্গল তত্ত্ব ৰূপ দৰ কমাধন্ত ॥ তত ॥ বুলিবা শ্ৰুতি স্মৃতি ইথে হৈতা আছে জাৰ । জগন্নাথ হৈ
গুৰুৰ জনি তত আবাৰ ॥ শন্তৰ মুখ কহৈতাক বেজিতো নৰ । তাহাৰ বত জনি দেখলোঁ হন্ত ইশ্বৰ ॥ মনানি
বন্ত বেজ্ঞাব তত্ত্ব ঘৃত তি । তক তি জ্ঞান বাতুল দেখা হৈলো প্ৰ কৃতি ॥ ইশ্বৰ কেমন জেৰত কত ঘনি নিষিধ । জেই তিঁ
বাতাজ তাৰ বলে ইন্দ্ৰ মিশ্ৰ ॥ ৩৮ ॥ গতকেসে পৰম তত্ত্ব ভাৰ বৃদ্ধি জাৰ । তাৰা মনে নক বেজত কতি বিতি তোৰ ॥
পৰম সঙ্কৰ ঈশ্বৰ বিস্তৃত তিত পৰ । মহাতি বুত কতি অন্ত নিৰন্তৰ ॥ ৩৯ ॥ আছে গ্ৰন্থ সমস্ত অত আনো মাত্ৰ অনুৰ ।
ইলোগ জোগ নিষ্ঠোয়া জ্ঞানা বাৰু নপৰ ॥ কৃষ্ণকে মেক হেবেক মাত্ৰ আছে অত । তাহাৰ বিহিত ঘমা কাম ইতি অৰ্থ ত ॥ ৪০ ॥
নবেনা বাৰু নপৰ জানিবা নিতয় । ঋষি নাল তেলে লৈ কোপ লন যথৰথ ॥ নক বেজত কতি যোগ পথে কৰে আম ।

ভুৰি । আছিলন্ত মন্দ্যামি নাহিঁত বিষ্ণৌ পূৰি ॥ সাৰদানন্দন্ত মহা আনন্দ প্ৰেম মাৰ । তেন্তে কৰিলন্ত ভাগৱত সাৰো
দ্ধাৰ ॥ ৪ ॥ ভক্তিৰত্নাৱলী নামে নাহি পৰ্যন্তৰ । সাৰসৰ্ব্ব লৈৰত্নত ৰাখে আৰ ॥ মতি ৰত্ন মাৰে সৰ্ব্ব নিবন্ধি বোলাৱ
ইশ্বৰ প্ৰমাদে হৈল লোকত প্ৰচাৰ ॥ ৭ ॥ মহাজন সৱৰস ন্তত ধৰ্ম্মৰৰি । ইশ্বৰ কীৰ্ত্তনক পানজ্ঞ লখাটৰি ॥
সেৱকজন বোলা যাৰ্থক কৰি আমি আনুলি । বিৰচিলা বিষ্ণুপুৰি ভক্তিৰত্নাৱলী ॥ ১০ ॥ লিখিলন্ত বেদৰ অৰ্থ মহাভাগৱত ।
সত্তেজ ভক্তি পদ আৰ অনুক্ৰম মহত ॥ এতেকে মেসমস্তেত উত্তম প্ৰেম হৈত । সৰ্ব্বসত্ত্বগুণ নিই তোমক লেসাকুৰ ॥
॥ ১১ ॥ মহাজন ৰ্ত্ব্যাৰ মহাভোগ্যো ৰক্ষী মাৰ । আক ভক্তিবাক্য আতিহে তৰা ৰাজেআৰ ॥ তাক হেসাক ৰিবিজিতোম
স্বামী নিম্নকে । সুখিৰিত বেজু আনি কৰিলাঁহ ৰকে ॥ ১২ ॥ আল্লাসু কামিক ই তো মাদি সদাআত । ভকতি আ
নন্দৰ নসাদি প্ৰণতাত ॥ আক মূনি অঙ্কু লোক তৰো কৰ্ম্ম মাৰ । তৈন মুক্ত হুষা ৰে কৰো নাম সুৰাৰ ॥
১৩ ॥ ধৰ্ম্ম অৰ্থ কাম মুক্তি পদ্ম মাৰ্গ তৰি । হৰেৰ জত লোকে আৰ্ত্ত পামৰি তৰি ॥ ইশ্বৰত কতি তাৰ পৰমাত্ম পামি ।
নাৱ পৰম মাৰ্গ আত পৰেশ আননাই ॥ ১৪ ॥ এহি সাৰ নাৰ্য্য ধৰ্ম্ম বেদ ধামৰি মি । নিবৰ্দ্ধিলা ভাগৱত মান্ত্ৰত হুৰি মি ॥ আনন্দা
নকমন মানে ভক্তি ৰত্ন সাধন । জানিবা নিতম্যে জত কহিলো লক্ষন ॥ ১৫ ॥ ভক্তি নিষ্প্ৰমান নহি জানি আমনত । নিৰ্ম্মল অন্তৰ কমোৰ
আৰত্নীয়হত ॥ ভক্তি সাৰ শ্লোক চৈতন্য কৰিত কথান । মহাজন মত তো মোৰ বুৰ্ত্ত পজিলন্ত জান ॥ ১৬ ॥ ভাগৱত নামে গ্ৰন্থ মহাভাগ

নান প্ৰকৰন হন্তে শ্লোক কৰ্ত্তব্যৰি ॥ বিচাৰি আত মাৰ প্ৰাহিলো বাক্য কৰ্ম্ম । এক বাক্য কৰিয়া নি
লিখিলো প্ৰবন্ধে ॥ ২৫ ॥ কহিলো গন্ধৰ্ব্ব জত প্ৰয়োজন মানে । আৰে ৰত্নাৱলী নিম্ন নিশ্লোক নাৰ ধ্যানে
মামান্ত বিবেক ভক্তি কহিবাক প্ৰতি । আৰম্ভিলো বৰো তত্ব প্ৰথমে নমস্কৃতি ॥ ২৬ ॥ জতেক মুখ্য মহ
ৰিতজিৰ ৰক্ষিতিস । ভকতি ৰক্ষ খতাই আকো নিৰন্তৰ ॥ মমস্তে ধৰ্ম্ম ৰেত কতি মেৰু স্কন্ধ ফল । ভকতি ন
ভিলে ধৰ্ম্ম মকলে বিফল ॥ ২৭ ॥ তাকে মেপ ৰসধৰ্ম্ম বুলি আনিতম্ম । জাত হন্তে মাধৱত ভকতি
মিলয় ॥ শুতে মবে কাম নাম্প্ৰমন্ন হোৱেতিত । বুজু তাম শুতি সৰ্ব্ব মন্ত্ৰে ভোগ্য থিত ॥ ২৮ ॥ ভগৱন্ত
বাসুদেৱত ভক্তি জিতো কৰে । বৈৰাগ্য মহুৰে ॥ বেদ মিবোৰ লন্দেকু জাহাক প্ৰকাৰে
ছেন্ত জ্ঞান আমি মিলে সম্প্ৰমানে ॥ ২৯ ॥ একে বাসুদেৱত মেক ৰিৰত কতি । নক ৰিৰক্ষান একো
ভেয়তা তোৰতি ॥ ভকতি সম্প্ৰদায় কৃষ্ণ মন্ত্ৰাৰাম্বন । মনাম্ভাৰ হেত মাৰধান কৰিবা মন ॥ ৩০ ॥ মনুষ্য
জনম্ম কৃতিৰ তিনি গুনে । ধৰাতি নিৰ্ব্বত্তি এক প্ৰকৃতে আপোনে ॥ ৰজঃ গুনে ব্ৰহ্মা আৰ আগ্ৰজাত ৰাতৰ ।
সত্ত্বগুনে বিষ্ণৌ ৰূপে পালানি নিৰন্তৰ ॥ ৩১ ॥ তমগুনে ৰুদ্ৰ ৰূপে সংৰ্ধি মহৈৰন্ত । তিনি গুনে তিনি মূৰ্ত্তি এ
কেত মন্ত ॥ জত্যাপি তত্ত নিহন্তু তিনি মোহে সুৰ । বিষ্ণৌ চিত্ত মেত আপিতা নিৰ্গ্ৰন্থ মন্ত্ৰ কৰৰ ॥ ৩২ ॥

বেদত্থে সাত্ৰস্বাস্ত্ৰে কৈছন্ত ॥ সকলে বিষয়ে ক্লেশ তুল্যে কষ্ট যৰ দাহ কৰাই । এহিমানে হৈবে স্নৰ বৃত্তি সম্ভৱ জাই ॥ ১০ ॥
বিষ্ণু তত্ত্ব বৰ্ত্তমান জলে জেবে জানা । সনেশ্ৰকো বিমৰকৰ নক ৰেকানা ॥ ভবেস্থাবহাৰ সন্নিধাকে বোলিক
পাইলেক ছমাস নিত্তো মুক্ত তাৰ আধিক ॥ ১১ ॥ অথোপিম্ৰ মুক্তি সভ মৰখাঁৰ কম সইস্ম । তথাপিত ভকতি শ্ৰেষ্ঠ কহি
লোনিকৰ ॥ সেবাৰ স্থানন্দ সুখ মুকুতিত নাই । মুকুতিৰ পথা সুখ ভকতিত পাই ॥ ১২ ॥ জেহেন সুস্কু
শ্ৰী স্বায়ম্ভুৱ তন্ত্ৰে জিতো জনে । তৰৱে নানত ষ্যাত কিমি যনে মানে ॥ সেহি মত মুক্তি ব্ৰহ্ম ভক্তি সুবিৰেষ্ম ।
৪ তাতে সে বেকত হন্তু জিতো কৰে সেষ্ম ॥ ১৩ ॥ এতেকেত ভকতি শ্ৰেষ্ঠ মুকুতিত কৰি । নাই স্থানন্দ খৰ
বৃত ভকতি কমৰি ॥ কহিলোহো ভকতি বৰ্ত্তমান লক্ষণ মুকুতিৰ সুখে তিন্ন নলাগে জত ন ॥ ১৪ ॥ সিলিবে
মুক্তিত ভকতিৰ প্ৰসঙ্গত । লিঙ্গ দেহ হৈবে মুক্ত সেষ্ম ৫ ॥ জেন প্ৰাণি স্নন্ন পান ভুঞ্জে জত জত । ভুঞ্জ ৰৱৰ
ক্লিজিন্ন কৰৱ সমানক ॥ ভকতি বোলে সেহি মত লিঙ্গ জিন কৰে । বিনা অন্নে জিস্নকে মুকুতি পাৱে নৰে ॥ জানি
ঘৰাত ভকতিতে জিস্নাৱন কাম । নিৰন্তৰে নক্ষেত্ৰাকি বোলাৰাম ৰাম ॥ ১৬ ॥ ॥ হৰতি ॥ কপিল বচতি ::
জনাদেস্থ স্তুতি :: সাহ্ কৰিৰ থিৰ চিত্ত । কহিলোহো নিষ্ঠ :: ভকতি গৰিষ্ঠ :: লক্ষণক বোধিত ॥ স্বামী
ৰএকান্ত :: ভকত সকলে :: জেখেম সনন্ত কোনি । ভকতি বিৰোধি :: জানি মায়ামাত্ৰ হৈ :: মুক্ত কোনকাৰ

নোহেছিন্ত সুখক দুঃখ ঠাকুৰে মান ॥ ৪১ ॥ লোভে মোহে কামে প্ৰাণ ব্ৰাসিছে এৰুত । নপাৱে স্থিৰ কৰিতে মুখ নাহিকে মনত ।
মিলিলন্ত আহাৰ গ্ৰন্থ নাম অন্ধ কোশ্যাত । হোৱে মাত্ৰ চিত্ত মিলে ব্ৰানন্দ মাক্ষাত ॥ ৪২ ॥ নমন্তে মাক্ৰ ৰজত সৰ্বত্ৰ ছিমান ।
স্তুৰ্যা কেলে ম্লোৱাৱৰ মাক্ষাত প্ৰমান ॥ তত্ব কাম যোগজ্ঞান আৰ্ত বিষ্ণু বিমি । তআছিন তেল মাত্ৰ মতি ব্যাসা বিমি ॥ ৪৩ ॥
দ্ৰোণসত্ত্ব কথনোন বৰন হৃদ্ধেম । নাৰজু হন্তে পাতে পাইলা তুমি সঙ্কেত ॥ একচিত্তে মাধৱ মুক্ত ব্ৰিলাভক তি । তেবে তানন্দ
মিলনি চলন্ত তেলনতি ॥ ৪৪ ॥ ভকতি ষষৰবান ন্দ তেলা তাৰ । ক্ৰতুৰ ৰ্তে ইন্দ্ৰ ৰক্ষ ক দেখিলা নাক্ষাত ॥
ইন্দ্ৰ ৰব্ৰ খিনা নাক্ষাত্ত বিকট দেখিল । তেবে নেৰ্ব্বোম ৰজত মহন্দ্ৰ গুচিল ॥ ৪৫ ॥ তেল ইন্দ্ৰ স্থষ্ঠে কতিৰ
প্ৰকাস্তত । দেখাইলো প্ৰমান জ্ঞানত কতি ভিমত ॥ মাৰেম্ম নাম কতি স্বনহিমা মকল । নলাগে বিলম্ব দ্ৰা
তিমিধ্ৰেম যেচল ॥ ৪৬ ॥ কপিল বচনে আৱলে ব্ৰাক প্ৰমান । কহিলন্ত কপিলে মাতৃত বিজ্ঞমান ॥
মাতেন অন্তৰ ইন্দ্ৰিয় সৰ বৃত্তিতন্ত । মুখলে প্ৰবৰ্ত্তে জন নানা বিষয়ত ॥ সেহি মতে ইন্দ্ৰিয় ৰৰ বৃত্তি নিবন্তুৰে ।
বিষয় কত্ৰ ৰিক্ষা বিষ্ণুত ৰতি কৰে ॥ নকৰে কামনা ভকতি কৰে তজিব্ৰান । তাকে বুলি ভাগৱত ভকতি প্ৰধান ॥
॥ ৪৭ ॥ কৰে মুনে ইন্দ্ৰ যুক আমুখে বোলে ৰাম । মনে পাদ সম্পূৰ্ণ মেকে কৰে কাম ॥ ইন্দ্ৰ ৰসপুতি মাত্ৰে যেন ঠাকুৰে
তকুক । বিষ্ণুৰ দ্ৰি থিক কৰিমি বেনকে মানন্তক ॥ ৪৮ ॥ নিমাল্য তুলসি মান লক্ষ্মে নাসিকাত । বিষ্ণোৰ বনে